

cordi conveniunt, dicato, ita de eo scribit. Melissophyllum exaltat, siccaturque ordine secundo. Cor exhilarat, vitalesque facultates roborat, odoris fragrantia, saporis austeritate, partiumque tenuitate. Quibus facultatibus ceteris etiam visceribus competit. Vires detectorias possidet, nec adeo imbecilles, quin atrabiliaris vapores à sivistibus, & à sanguine, qui cordi, & arterijs inest, educere queat: quod in ceteris corporis partibus, ac etiam in toto corpore efficere nequit. Ceterum superioribus annis plantam conspeximus Praga, in horto Inuicissimi C. sariis Ferdinandi, è Constantinopoli allatam, eamque Melissophyllum. Constantinopolitanum appellare libuit, quod folia Melissophyllo similia proferat: verum haudquam citreum potum elentia. Est etiam amara tota; & magna (ut aiunt) facultatis aduersus venena, & ad cordis affectiones. Melissophylli meminit Galenus libro 7. simplicium medicamentorum, his verbis. Melissophyllum marrubio simile est facultate, sed plurimum ab eo vincitur: quamobrem nec vitur eo quissiam. Supernacianum siquidem foret presente marrubio, cuius tantus est ubique terrarum proventus, velle uti melissophyllo. Ceterum si cui forte ad manum quadoque marrubium non fuerit, illo uti licebit ad eadem, modo quanto ab hoc exuperetur, cognitum habuerit. hæc Galenus. Apiastrum, Plinio libro 20. cap. 11. auctore, in confessa damnatione est nomenclatum in Sardinia. Sed uocor, ne Plinius hic, ut in alijs nonnullis, deceptus sit, & ne Sardoniam herbam, quam quidam apium risus uocant, pro Apiastro acceperit. Ea planta Græcis μελισσηδρα dicitur, quæ Latinis Melissophyllum, & Apiastrum. Arabibus, Bederangie, Bedarangi, Bederezegem, Ternagen, seu Tringian, & Marmacor; Italis, Melissa, & Pom crade, Cedronella; Germanis, Melissen, & Bismkraut; Hispanis, Torongil, & Hierua cidrera; Gallis, Melisse, & Pom crade.

Ex Galeno.

Nomina.

M A R R U B I V M.

Thapsia.

MARRUBIVM.

CAP CII.

Marrubium, frutex est ab radice ramosus, candicans, subhirsutus, quadrangularibus ramis a Meo dicitur. folium pollicem æquat, subrotundum, hispidum, rugosum, gustu amaro: semen in caulibus, & ex intertallis: flores verticillato ambitu: asperi. Nascitur propter aedificia, ruinas, & rudera. Huius folia sicca cum semine decocta in aqua, aut viridium succus datur cum melle suppuriosis, tussicentibus, & ad habitudinem redactis. Craffam è pectore pituitam cum sicca Iri ciji. mulieribus à partu non purgatis datur, ut menstrua, & secundas extrahat: item in difficili partu, & his qui venera hauserunt, aut à serpentibus demorsis sunt. vesicam, renesque laedit. Folia cum melle illinuntur fordidis ulceribus purgandis: pterygia, nomasque: si sunt laterum dolores mitigant. Succus foliis contusus exprefus, & sole coactus, ad eadem pollet: cum uino, & melle illius oculorum claritatem adiuuat; narium regium morbum expurgat. aurium doloribus conuenienter instillatur per se, aut cum rosacco.

Marrubium vulgare est planta, notiorque omnibus, quam ut pluribus indicanda sit. Eius duo genera constitunt. Theophrastus libro 6. cap. 2. de plantarum historia; hinc ita scribit. Sunt & Marrubij duo genera. Aliud enim folio herbido, serratori, incisurisque profundioribus, & prinde conspiciendis discreto constat, quo urgentarij. uti ad nonnulla conuenere. Alterum rotundius, squalensque uehementer, sicut straceli, incisuras habens obscuriores, minusque serratum. hinc Theophrastus Ex quibus utique constare potest, Theophrasto alterum marrubium non aliud esse, quam Dioscoridi Balloten. Marrubij decoctum datur commodè locinosis, & aqua interente laborantibus: eo quoque, aut foliorum puluere, necantur interaneorum vermes. Recentia folia cum ueteri axungia trita & illita, canum morsus persanant, & mammarum tumores resoluunt. Lichenas purgant, sanantque; ex aceto illita. Decoquantur Marrubij bina uncie, una cum buglossi, helenij, & eupatorij, radicem sesquidrachma, Rhabarbari crachma, & agallichi pari pondere, ex uini albi generosi libris tribus, ad tertias usque, sitq; hoc modo me dicamentum praestantissimum ad icteritiam, à uasorum obstructione preuenientem, ubi diebus decem continuè huiusce medicamenti binas uncias in diluculo potauerint affecti, admisso in tantillo sacchari, quod dulcorem addat: uerum si febris adsit, ea omnia aqua incoquenda sunt. Marrubij uires tradidit Galenus libro 8. simplicium medicamentorum, sic inquit. Marrubium ut gustu amarum est, ita si quis utatur, consentientem huic saporis actionem possidet, iecur, ac lienem obstructione liberans, & thoracem, pulmonemque expurgans, ac menses promouens. Sed & illitum detergit, ac auerit. Ponaturque ipsum quissiam in caliditate quidem secundi ordinis iam completi; in siccitate uero tertij medi, aut completi. Succo eius cum melle ad usum acumen utuntur. Quinetiam & per nares morbum regium purgant, & ad aurium dolores inueteratos adhibent, à quibus sanè obstructiones disicere, meatumque ipsum, & ramos membranarum expurgare est usus. Id Graeci ~~oparion~~ quod Latini Marrubium nominant, Mauritanij, Farafso sive Fraxum: Itali, Marrubio: Germani, Andon, & Lungen kraut: Hispani, Marruo: Galli, Marrubin.

Marrubij co-
siderato.Marrubij ui-
res ex Gal.

Nomina.

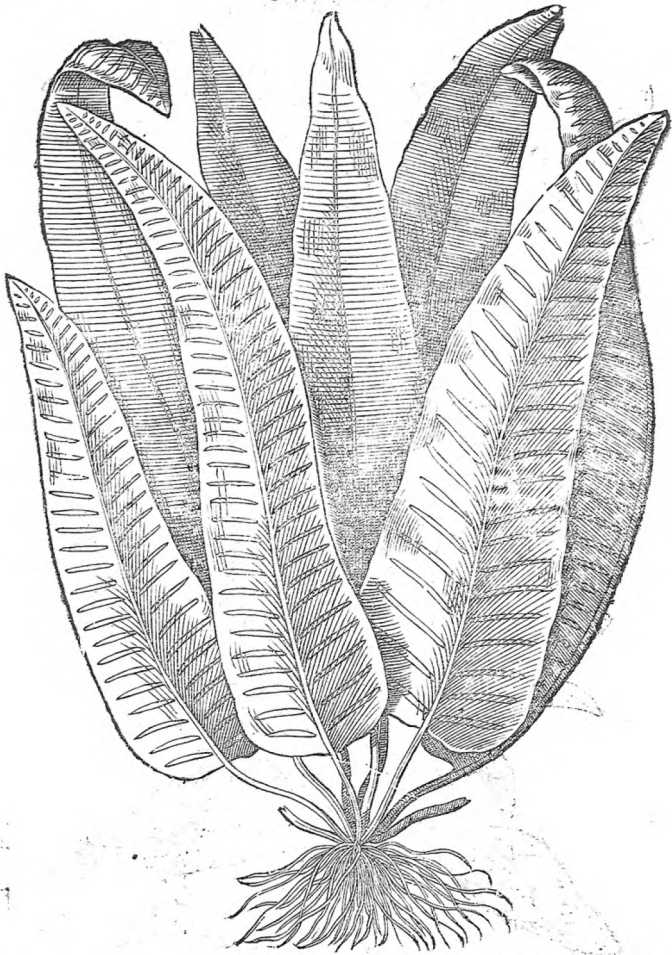
Stachys, frutex est marrubio similis, sed longior, folia ferens numerosa, hirsuta, rara, prædura, ca-
 Sna, odoris iucundi; & complures virgas ab una radice exeuntes, marrubio candidiores. Nascitur
 in montibus, & asperis. Vim habet exalfactoriam, & acrem^a. Foliorum decoctum potu pellit men-
 strua, & secundas.

^a Mell inter
 ferit hic *Ægypt.*
 l. vnde.
 Stachylos cō
 siderato.

Nihil mihi verendum est, quin planta, cuius hic imaginem appinximus, legitima, genuinaque sit stachys: Est enim fru-
 tex Marrubio non absimilis, sed longioribus folijs, numerosis, hirsutis, incanis, præduris, & odoris non inuicundi; Quin-
 etiam complures ex vna radice caules profert, quo factum est, vt plantam, quam antea Stachym legitimam esse putabam, 10
 Pseudostachym nunc appellauerim. Siquidem non video, quomodo Sphacelus esse possit, vt quidam somniauit impudens Ar-
 chizotomus. Nam (vt Theophrastus est author) sphacelus, quam ego minorem saluam appello, folium gerit vrbana salua
 contractius, minusq; squalens. sed contrario modo se habent Pseudostachyos folia, cum salua sint duplo, triplore latiora, ac

STACHYS.

Phyllitidis
confid.

Qui notas omnes, quae Phyllitidi à Dioscoride tribuntur, diligentissimè expendere voluerit, haud difficile quidem fateri co-
 getur, Phyllitim esse eam herbam, quam aliqui Linguam ceruinam, nonnulli verò Scolopendriam peperam appellant:
 Peperam dico, quòd legitimum Scolopendrium (ut infra suo loco dicitur) illa nimirum sit herba, quae Graecis Asplenon, Mau-
 ritanis verò cete: acb dicitur. Quòd autem ita se res habeat, hinc in primis ad credendum impellor, quod umbrosis, opacis, hu-
 mentibusq; locis proveniat: quòdq; folijs sit runcice maioribus, longioribus, ac viridioribus, et ceteris, anteriore parte laevibus, a ter-
 go autem eminentijs quibusdam transversim per intervalla signatis, subrubentibus, quae (ut Dioscorides inquit) pensiles vermicu-
 los referunt. Opinione deinde auget acerbus sapor, qui gustu percipitur. Huc postremò accedit, quod caule, flore, & semine
 vacet: iametsi non desint, qui credant, eius semen è pensilibus illis vermiculis prodire. Neque illud sententiae nostrae quicquam
 obstare crederim, quod huius herbae complures reperiantur plantae, quae praeter Dioscoridis auctoritatem vel quinquaginta emit-
 tant folia. Quippe (ut experientia compertum habeo) effodientibus nobis è terra hanc herbam, nunquam ab una tantum radice
 tot folia erumpere visa sunt, sed à quàm plurimis se simul tangentibus, ita tamen ut una ab altera separari possit. Unde fa-
 cile cognoui, quod si singulae radices abinvicem distincte considerentur, non pluribus, quam senis, aut septenis folijs referta inue-
 niuntur. His itaq; rationibus, mea quidem sententia, hac in re planè hallucinari deprehenduntur Manardus, Leoncenus, Ruel-
 lius, & Fuchsus, omnes aliqui clarissimi nominis viri, quod tam facile crederent, Linguam ceruinam vocatam Phyllitim ne-
 quaquam referre, sed Hemionitim. Ne me estis Hemionitis caule, flore, & semine vidua sit; non tamen folijs consistat runcicis,
 sed arancunculi, curvis, novae lunae instar. Illud insuper addiderim, quod iam reperta sit Hemionitis, quae omnibus proferis notis legi-

Manardi, Leon-
 nic. Ruellii-
 & Fuch. lap-
 sus.

simam refert. Sed is fortasse errandi occasionem præbuit vulgi opinio, qui Linguam cervinam non magno quidem negotio ad omnes lienis affectus assumere suadet, quod tamen Hemionitidis est proprium. Cuius fortè vulgi opinionem is potius secuti, quam q. Phyllitidis lineamenta, notasq; diligentius perpenderit, in hunc facile lapsum inciderunt. Atqui non ob id negaverim ego, Phyllitidis lienosis auxiliari, cum id vulgari experimento constet. Non desunt quoque, qui Phyllitidis stillatitia aqua vitantur ad cordis affectus, & contra singultum. Eandem gargariandam quoq; præbent ad prolapsam columnellam, refrigeratq; iocivoris, & ventriculi ardores siccorum foliorum farina, ex earundem aqua excepta, & illita. Eadem quoque aqua os abluendum præcipuus ad palati desquamationes, & cruentas gingivas. Phyllitidis meminit Gal. lib. 8. simpl. medicamentorum, sic inquit. Phyllitis cum qualitatis sit acerba, non absurdè diarrheas siue profusivas, & dysenterias pota inuat. Planta, quæ ἰσχυρὴ Græcis, Phyllitis item Latinis appellatur: Italis, Phyllis: Germanis, Hirtzungen: Hispanis, Lengoa cervina: Gallis, Lang de cerf.

Phyllitidis vi
res ex Gal.
Nomina.

10

Phal. d. 7. 1197.

PHALANGIVM.

CAP. CV.

Phalangium, a quibusdam phalangites, ab aliis leucacantha vocatur. Ramuli sunt ei duo, aut tres, pluresve, in diversa tendentes; flos candidus, lilio similis, multas incituras habens; semine nigro, † lato, ad lenticulæ dimidiatæ figuram, multò tempore; radice parva, tenui, herbacci coloris,

PHALANGIVM.

dura

¶ Metu. hic ad
dir. d'esper
799. auct. no
766. 1. p. utca
a contrahit.
Phalangij co.
siderato.

d'um a terra eruitur^a. prouenit in collibus. Huius folia, semen, flos cum uino pota, auxiliantur con-
tra scorpionum, phalangiorumque ictus: tormina quoque discutunt.

Eadem serò, que hic de Phalangio postenariis memorie prodidit Dioscorides, retulit Plinius libro 27. cap. 12. ubi ita scri-
bit. Phalangites a quibusdam phalangion vocatur, ab alijs leucanthemon, uel, ut in quibusdam exemplaribus in-
uenio, leucacantha. Ramuli sunt ei in quinque pauciores duobus, in diuersa tendentes. Flos candidus, lilio rubro simi-
lis: semine nigro, lato, ad lenticula dimidiæ figuram, multò tenuiore: radice herbacei coloris. Huius folio, uel flore,
uel semine auxiliantur contra scorpionum, phalangiorumque; & serpentium ictus: item contra tormina. Hæc Plinius.
qua omnia serè, si conferantur, Dioscoridis accepta referri poterint. Phalangij uires tradidit Galenus libro 8. simplicium
medicamentorum, sic inquit. Phalangites sic appellata est, quod morsis a phalangij auxilietur. Est autem facultatis
tenuium partium, & siccatum. quamobrem & tormina patientibus succurrit. Quod φάλαγγιον Græci, Phalangium quoque
Latini dicunt: Phalangio. Itali.

Phalangij ui-
res ex Gal.
Nomina.

† Si quis Græca Dioscoridis exemplaria consulat, hic non φάλαγγιον, hoc est latum, sed πλάγγιον, quod est crassum, scriptum
reperiet. Quòd si præterea ea legat, que ex Plinio in commentario retulimus, deprehendat, quæ illium in uertendo secutum
fuisse Plinium, ex eod; uocem illam reddidisse.

TRIFOLIUM ASPHALTITE.

Trifolij conf.
decrato.

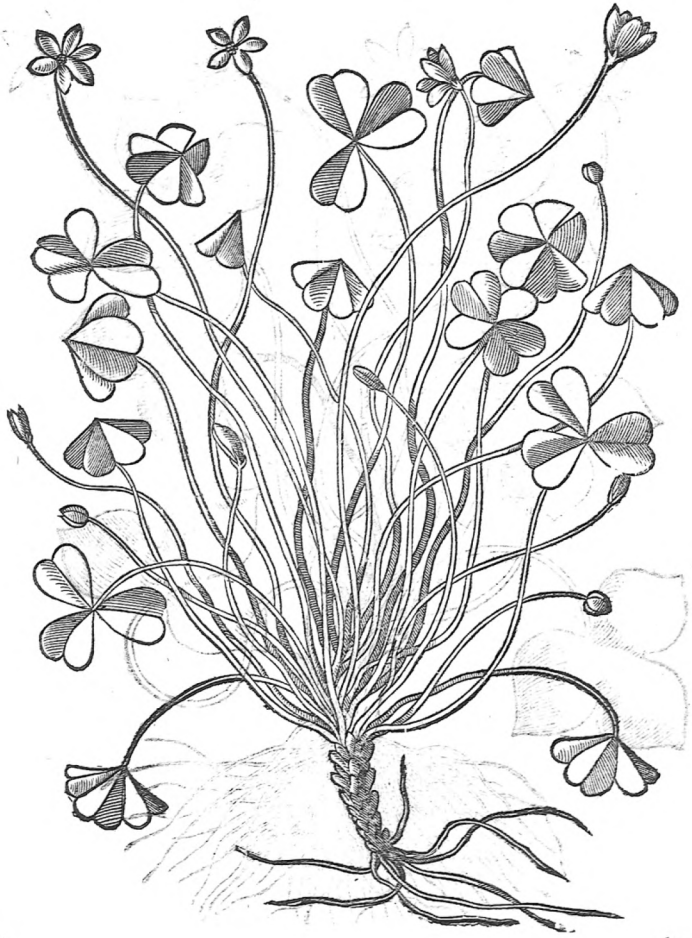
T Ametis plura in Italia passim in pratis, ac viridarijs Trifolij inveniuntur genera omnibus pland nota; non tamen de his tradidit hoc capite Dioscorides, sed de eo tantum genere, quod à bituminis odore Asphaltitis dicitur, de quo etiam scribit Galenus. Verum non ob id putandum, Trifolium pratense omne genus Dioscoridi fuisse ignotum: siquidem eius meminit libro quarto in sylvestris loti capite, dum ita scribit. Sylvestris lotus plurimum in Libya generatur, caule bicubitali, & sepe maiore, alijs multis trifolij pratensis. Ex quibus utique Dioscoridis verbis liquet, eos maxime hallucinari, qui recenter contendunt Trifolium pratense esse lotum sylvestrem, vel urbanam. Plinius libro 21. cap. 9. de tribus trifolij generibus differunt in hunc modum. Folio carinat & trifolium. Tria eius genera. menyanthes uocant Greci, alij asphaltion, maiore folio, quo utuntur coronarij. Alterum acuto, oxytriphyllo cognominatum. Tertium ex omnibus minutissimum. hactenus Plinius. Trifolij acuti meminit quoque Scribonius Largus, qui ita scriptum reliquit. Trifolium acutum, quod oxytriphyllo appellatur, nascitur in Sicilia plurimum. nam in Italia regionibus nusquam eam uidi herbam, nisi in Luna portu, cum in Britanniam perierit cum Claudio Casare. Est autem folijs, & stecie communis trifolij similis, nisi quod pleniora sint folia, & quasi languorem quandam super se habent, & in extrema parte uelut eminentem aculeum. Sed frutex huius cum pedum, interdum altior consistitur, & odorem grauem emittit, quorum nihil circa pra-

TRIFOLIUM PRATENSE ALTERVM.

tense trifolium invenitur, hec ille. Est & aliud trifolij genus sapore acetoso, quod quibusdam Panis ciculus, nonnullis vero Allestya vocatur. Nos autem cum Plinio Oxym appellandum censuimus, siue Trifolium acetosum. Opacis plurimum prominent locis, cauliculis pluribus ab una radice surgentibus, pusillis, rotundis ac tenuibus, quorum singulis terna in summitate sunt folia cordis figura, & in pediculum fangi modo plerumque reflexa, mollia, acido gustu. flores edit albicantes in quinque diuisos apices, stelle figura: Atqui y peculiare cauliculos habent, singulis; singulo cauliculo nituntur. Radicem habet subrasam, squammis coniectam, que nucamentum speciem referunt. Tota planta refrigerat oxalialis modo, prouide acurata suum extinguit, & ventriculi ardores extinguit. Iecur refrigerat & cor corroborat. Stillatitia eius aqua datur utiliter potanda acuta febre laborantibus. atqui longe magis prastat succus ex saccharo potus. Illinitur idem per se Erysipelatis, & inflammatis locis, colliturque ex eo os, ubi lingua, palatum, faucesve calida fluxione laborent. In summa ad ea omnia censetur utilis Oxys, quibus oxalis auxiliari queat. Plinius (ut quidam putant) hoc oxym nominat libro 27. cap. 12. ubi sic inquit, Oxys folia terna habet. Datur ad stomachum dissolutum. Edunt & qui enterocelen habent: Nec plura de hac herba Plinius. Caterum Trifolium pratense in Italia trinum est generum. Primum foliis exit rotundis, & amplis: secundum longiusculis: tertium ut primum circinatis, sed breuioribus. Distant & florum colore, quod in uno

TRIFOLIUM ACETOSVM.

radix

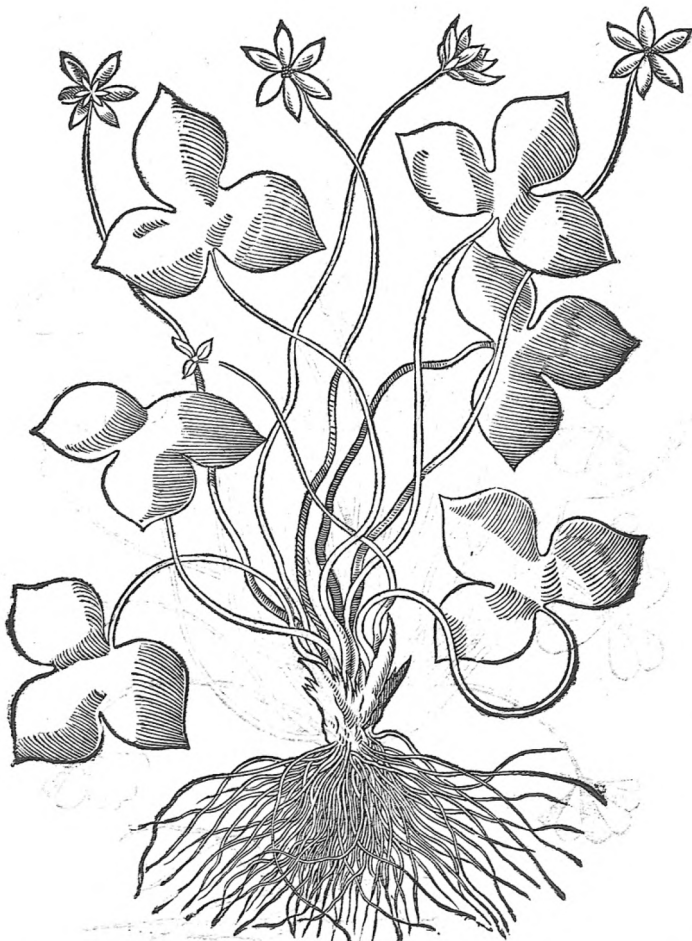
florae

flores albicent, in altero ribescant, in tertio lutei spectentur. Pratenſe trifolium tempeſtates pronunciat. nam (ut Pli-
nius eſt author) inhorreſcit, & folia contra tempeſtatem ſubrigit. Habetur præterea herba, de qua ideo hic inter trifolij
genera differendum duximus, quòd folio exeat triplici cornu diuiſo: unde etiam apud quosdam herbarios ſibi Trinitatis
nomen comparauit. Hæc itaque herba TRINITAS vulgò uocata, in locis proenit uliginofis, & inter fructa: gaudet
enim opacis. Folia fert triquetra, longis pediculis appenſa, quæ auerſa parte c) clamini modo ſubpurpureſcunt, ſuperiore
però albis quibuſdam maculis reſurgunt. Caulem habet tenuem, in cuius cacumine primo ſtatim uere floſ emicat caru-
lenus, è quo capitulum oritur echinata ſpecie, in quo ſemen oblongum ſubæruleo colore. Radicibus nititur numerofis, re-
tortibus, ſubrubentibusque. Sunt qui hanc plantam Hepaticam uocant, quòd (ut illi putant) iocinoſos iuret. Huius
meminiſſe Græcos, nec pariter Mauritios, hætenus compertum non habeo. Probatior maximè recentioribus medicis
ad uulnera glutinanda, tam exterius illita, quàm interius ſumpta. quinetiam & ad enterocelas: in quem uſum pu-
uerum dimidij cochlearis menſura ex uino auſtero propinant. Tota planta decoquitur in uino auſtero, ad colummella, fauciumque
inflammationes. Sed ut ad trifolium noſtra redeat oratio, eos in apertiſſimo errore verſari exiſtinauerim, qui Andac-
cæm Apbris uocatam, ad quamuis trifolij ſpeciem referunt. Quandoquidem Andacoca (ut teſtatur Serapio) ni aliud eſt

Trinitatis
herbæ mètic.

Quorundam
error.

TRINITAS.

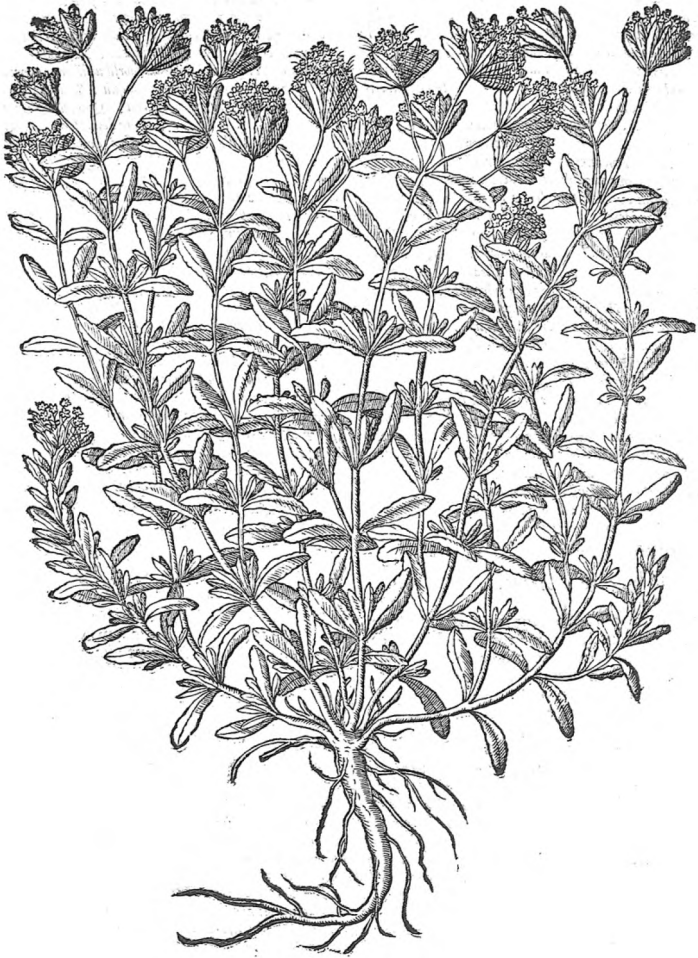

Polii græci ex
Gal.

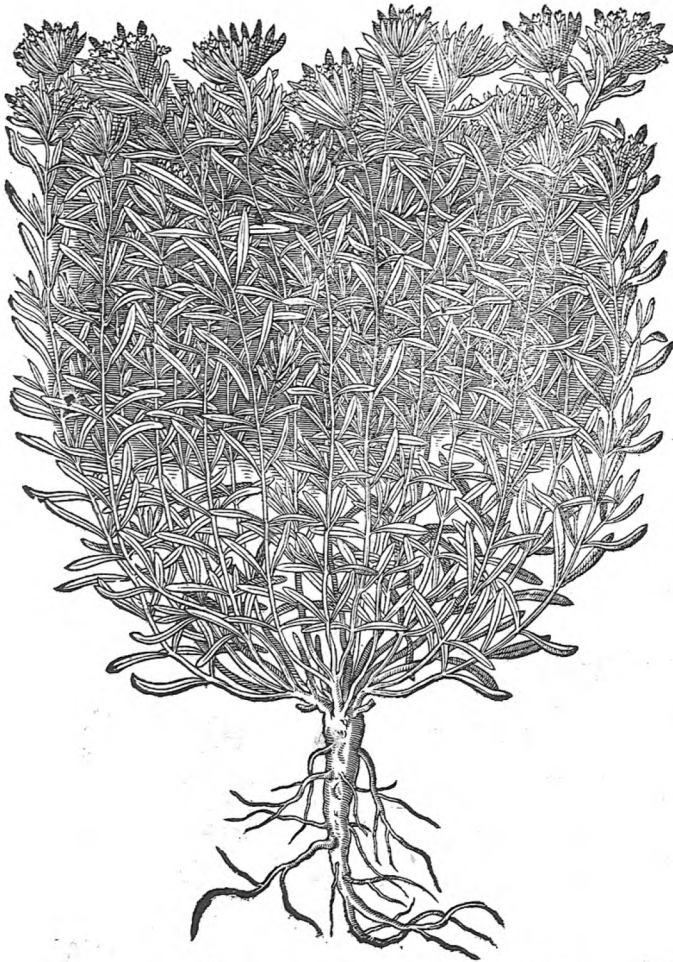
Nomina.

lo simile scribit Dioscorides, non autem folia, ut ipse Plinius tradit. Ceterum polio vis inest refrigerandi, incidendi, attenuandi & abstergendi. Adaligantur fronti contra oculorum suffusiones, protius ubi inuentum sit, nec alia herba magis conuenit. Polii vires memoria prodidit Galenus libro 8. simpl. med. ubi sic inquit. Polium amarum est gustantibus, & modicè acre. Itaque viscerum omnia obstructione liberat: vrinandi, & mensis ciet. Ac viride etiamnum magna vulnera glutinat, maxime species eius frutesca. Aridum cum sucro maligna vlcera sanat illitum: & magis hoc præstat quod minus est. Polium minus, quo etiam vrimur ad antidota, & acius, & amarius est, quam magis, adeo vt ex tertio sit ordine desiccantiū, ex secundo autem completo exalfacientium. Planta Græcis τρώσιον, Latinis item Polium appellatur: Mauritanijs, Cabade, Lebade seu Giade: Italijs, Polio.

POLIUM,

POLIVM ALTERVM.

Scordium.

SCORDIVM.

CAP. CVIII.

60 **S**cordium in montibus, & palustribus nascitur, folijs triflaginis, maioribus, non sic in ambitu diuisis, aliquantum allia redolentibus, gustu amaris, & adstringentibus: quadrangulis caulibus: subrubro fiore. Herba vim excafactoriam habet: urinam cit. Cocta recens, arida cum uino^a, aduersus uenenatos serpentium morsus bibitur: ad stomachi quoque roisiones, dysenteriam, & urinae difficultatem, binis drachmis cum hydromelite, crassamen purulentum pectore expellit. Facit arida: farina ad ueterem tussim, rupta, conuulsa, si cum nalturio, melle, & resina misceatur in eciegmare. Inflammata modicè præcordia, cerato excepta, recreat: cum aceto acri, aut aqua, podagris conuenienter illinitur: menses imposita mouet, uulnera cõglutina, tuetera ulcera purgat, & ex melle ad cicatricem perducit. Sicca^b excrementas in carne cohibet^c. Succus ad eadem uitia bibitur. Inter prima efficax Ponticum natione, Creticumque.

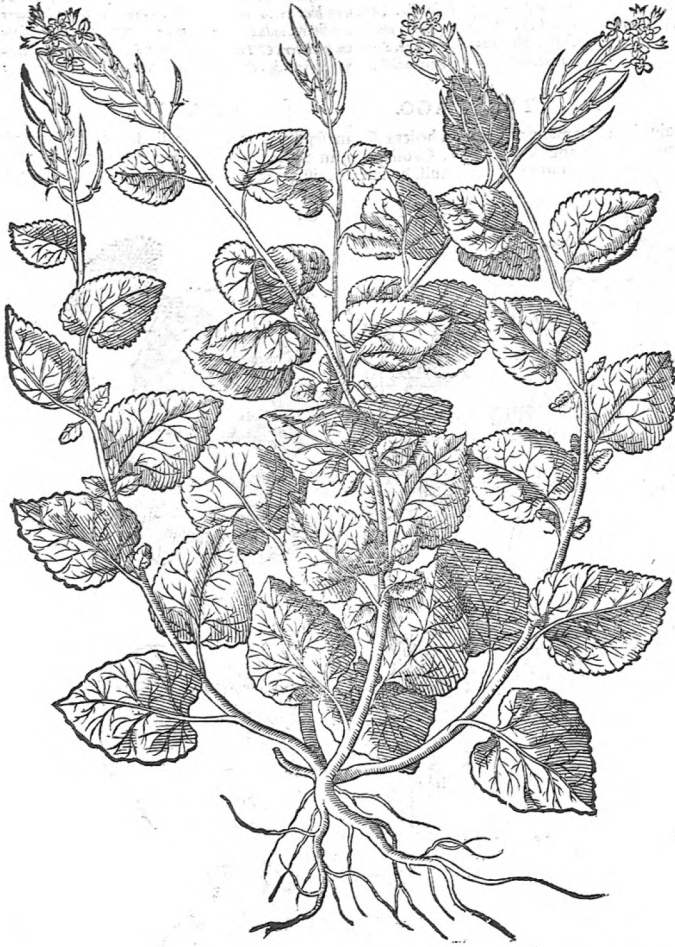
a Mef. apud
isortus by
mata. quib
uasiua. i. cõ
tra serpentũ
morsus, & le
thalia.
b Carecum.
uiscosissim
mata. i. i. u.
percrecenti.
c Meum. X
uasiua. i. i.
cus caprellus.

Scordium non ita pridem inueniri, & cognosci cepit in Italia. Siquidem praeterita nuper aetate omnes tum medici, cum septisarij Mauritanorum monumentis decepi, syluestri tantum alio, quod à Dioscoride ophioscorodon vocatur, pro legitimo Scordio utebantur. Neque ijs solum rerum imperitia, sed etiam uocabulorum nicinitas imposuerat, ut qui Scordium à Scorodo, quod Graecis allium significat, distinguere nesciuerint, pro unoq; acceperint. Sed illis passim errandi occasione dederat Auicenna, uel eius interpres, quod in alteram theriacae compositionem Scordium, in alteram uerò syluestre allium addiderit. Quod cum uiaissent superioris aetatis medici nonnulli rei, & prioris uocis ignari hanc ex altera exposuerunt, & Auicennam in hac re sui ipsius interpretem fecerunt. Unde adducti sunt, ut certò crederent syluestre allium, & Scordium nihil inter se differre, atque unam & eandem plantam esse. Quo postmodum factum est, ut syluestre allium apud omnes in Scordij locum illegitimè successerit. Verum enunero in hunc nunquam fortasse incidissent errorem, si Dioscoridis, & Galeni scripta diligenter perlegissent. Porro uerum legitimumq; Scordium, ¹⁰ trisagium adeò simile, ut Trisago palustris merito dici queat, humentibus ac palustribus locis proueniens, alij ob eam praedictam, recentiorum diligentia iam omnibus magis innotuit, quam ut sit à nobis longiori historia representandum. Praeterea Galenus libro primo de antidotis Scordium, quod ex Creta aduehitur, ijs uerbis. Scordium optimum, ex Creta de-

SCORDIUM.

ALLIARIA.

fertur: quanquam non sit improbandum quod in alijs quoque nationibus reperitur. Scriptum autem est, a quibusdam vi-
 ris grauisimis, cum in bello interemptorum cadauera multos dies insepulta iacuisent, quaeunque supra Scordium forte
 fortuna ceciderant, multo minus alijs computruisse, ea praesertim ex parte, qua herbam contigerant. Ob quam rem sa-
 60 ne omnibus persuasum est, tam putrescentibus animalium uenenis, quam medicamentorum deleterijs Scordium aduersa
 ri. Praeterea scordij meminit idem Galenus libro 8. simplicium medicamentorum, ubi de eius uiribus ita scribit. Scor-
 dium ex multiformibus id tum saporibus, tum facultatibus constat. nam & amarum quid obtinet, & acerbum, & late-
 acre, & maxime scorodo, hoc est, alio ad similitudinem eius est acritonia: unde sanè, mea sententia, nomenclaturam scorodum
 est. Expurgat igitur simulq; ex calcificat uiscera, tum menses, urinamq; mouet. Praeterea conuulsa, ruptaq; & late-
 rum dolores ab obstructione, & frigore natos sanat eorum. Denique uiride quidem illitum magna uulnera conglutinat:
 sed sordida purgat, & maligna ad cicatricem perducit, illitum aridum. haec tenus Galenus. Caterum herba quae tam iuxta
 sepe, & in agrorum marginibus nascitur, quae & colore, & sapore ita abundè allium refert, ut non temerè vulgo A L-
 L I A R I S sine Alliaria uocetur. Huius folia cum primùm erumpunt, ferè raris speculantur uiole similitudine: post-
 quam uerò ad leucoriz, per ambitum in serua modum laciniata uisuntur, ut quadantenus melissophylli effigiem represen-
 tent,

Scordij uires
ex Gal.

Alliariae her-
bae mentio.

tent, leuiores tamen sunt, nec adeo rugosa, & prope caulem latiora: quæ digitorum attritu, gustatuiq; alij odorem: & saporem reddunt. Caulem proferit bicubitalem, rotundumq;: flores albos, & semen nigrum, minutumq;: trionis modo tenuibus siliquis inclusum. Radix, quæ longiuscula est, eundem cum folijs odorem retinet. Vis plantæ huic calfactoria, & desiccatoria, uerum non adeo uehemens est, ut in alio. Attamen huic certè colligi potest, quòd ea crassos humores extenuare, & lentos incidere ualeat. Semen emplastrî modo impositum, uulnūq; admotum, mulieres uteri strangulatu oppressas liberat, & excitat. Quæ planta *σκινδύιον* Græcè, Scordium similiter, & *Trissago palustris* Latine uocatur: Arabice, Scordeon, seu Scordeum: Italicè, Scordio: Germanicè, *Vuasser batening*, & *Knoblochskraut*: Hispanicè, Scordio: Gallicè, *Chamaraz*.

Nomina.

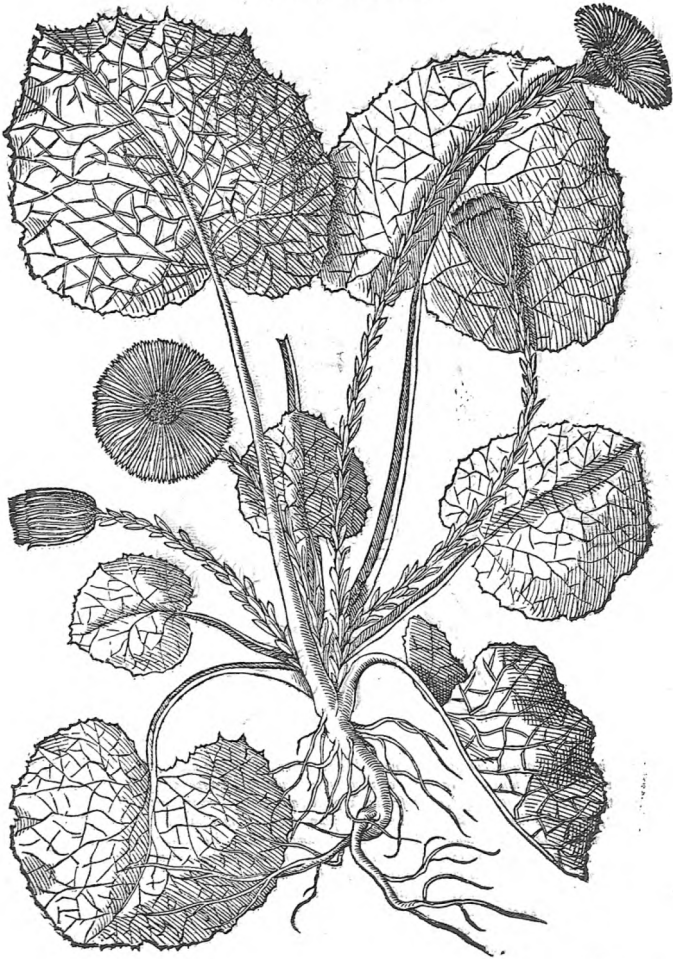
Βίη. TVSSILAGO.

CAP. CIX.

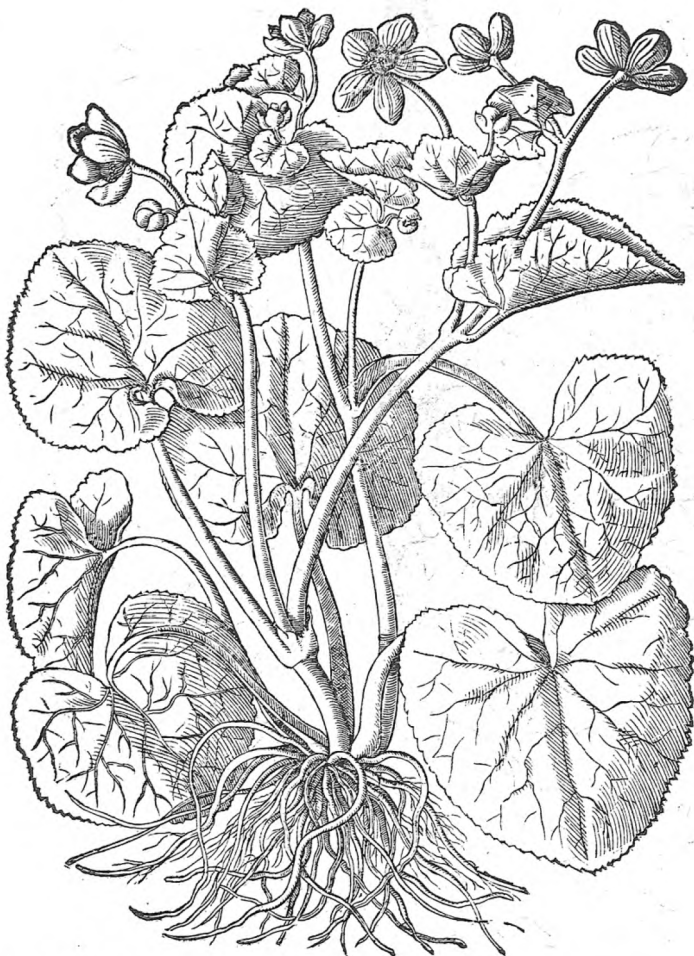
a Med. *βίη*,
i. palbidus.

TVssilagini folia sunt maiuscula, quàm hederæ, sex aut septem à radice, subalbida à terra, supernè uirentia, in plures angulos excurrentia. Caulis palmum altus: flos⁹ luteus, uere prodit, quo unà cum caule confectim exiit: inde nonnulli his uacare existimarunt. Radix tenuis est, & superua-

TVSSILAGO.

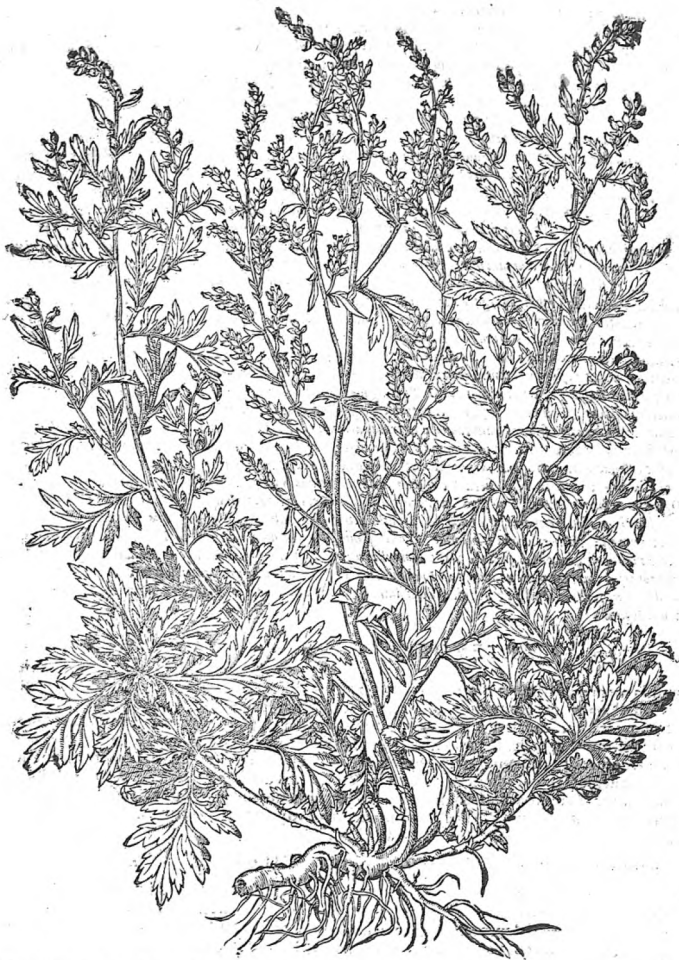

TVSSILAGO ALTERA, SIVE FARFVGIVM.

Pinali lapsus. quod *Tussilaginem* aperto errore & canle, & flore nudam fecerit. Is *Plinius* error depel. enditur libro 26. cap. 6. ubi
 est de *Tussilagine* differat in verbis. *Tussim* sedat *Bechion*, quæ & *Tussilago* dicitur. Duo eius genera. *Sylvestris* *Pbi*
 nascitur, subesse aquas credunt. & hoc habent signum *aquilegæ*. Folia sunt masculula, quàm *hederæ*, quinque aut septem,
 subalbida à terra, supernè pallida; sine canle, sine flore, sine semine: radice tenui. Quidam eandem esse *bechion*, quam alio
 nomine *chamaeleucem* putant. Huius aride cum radice fumus per *arundinem* hauritus, aut devoratus, uterem *tussim* sana-
 re dicitur: sed in singulos hauritus passum gustandum est: *Alterà* à quibusdam *salvia* appellatur, similis *herbasco*. hæc *Pli-
 nius*. Verùm *altera* *Tussilago*, cuius nulla fit mentio à *Dioscoride*, utpote qui uno tantum eius genere contentus fuerit,
 mihi hæctenus incomperata est: nisi ea fortasse sit, quam aliqui *herbariorum* *Centrum galli* vocant. Porro nascitur in
Tussilaginæ radice quadam subalbida lanugo, quæ à radicum segmentis primis repurgata, & deinde *linteolis* involuta, &
 in luxu parum decocta, addito salis nitri aliquantulo, ac denum sole siccata omnium optimus est fomes ad ignem e *silice*
 excussum excipieudum. Quippe adeo ignis est rapax, ut statim prin o tantum *chalbis* concussis accendatur. Ceterum ego
Planta, quam omnes serè, qui de re *herbaria* scripserunt, perperam *petasitem* vocant; *MAIOREM* esse *TVSSILAGINEM*
 non ambigo. Namque crescit hæc *humectis*, & *uliginosis* locis, ut præsertim propè riuos *aquarum*, perinde ac *altera* *Tussila-
 go*, cell-

RA TEMISIA,

Artemisiam, quae Hetruria, officinis Matricaria, & vulgo mulieribus Amarella vocatur. Sed eo magis verum hunc alio
 qui celebrem admirari subit, quod scriptis tradiderit duas alias esse Ferrariae Artemisiae species nullis propriis notis distin-
 ctas; praeterquam quod alteri unus tantum sit vaneus, alteri vero plures. Eius verba subiecere lubet. Non dubito, in-
 quit, ut nonnulli fecere, eam quae apud nos corrupto vocabulo Arcemisia dicitur: ac si Artemisia dictum sit, veram Ar- 60
 temisiam esse, quae folia absinthio similia habet, ut Dioscorides inquit, & eius duo genera facit Monoclonon, & Polyclonon,
 id est unum ramosum, & plures ramos habentem. Ambas species Ferrariense vulgus novit, si apte distinguere sciret, quo-
 niam & ipsi indifferenter utitur. Quam hinc Matricariam, & Marellam vocamus, Artemisiae species est, illa scilicet,
 quae male dicitur. Nec obstat, quod Ferrariae duas species Artemisiae sint per unum, & plures ramos distinctae, quoniam
 haec in specie est, quae plures habet ramos. haec Brasavolus. In quibus sane verbis eius plura, meo iudicio, deprehendun-
 tur errata. Quorum primum illud est, quod non scripserit Dioscorides, aliamque trini generis Artemisiam multiplici con-
 stare caule: alteram vero simpliciter tantum conjungere, ut Brasavolus suo modo interpretari videtur. Sed auctor is duntaxat
 tradidit (ut etiam Plinius refert) quod aliqui reperiantur, qui in mediterraneis vniculis nomine appellent tenuem herbu-
 lam, simpliciter caule minuto, fioribus, succente venibus, fiano colore. Verum haec tertio Artemisiae assignantur.

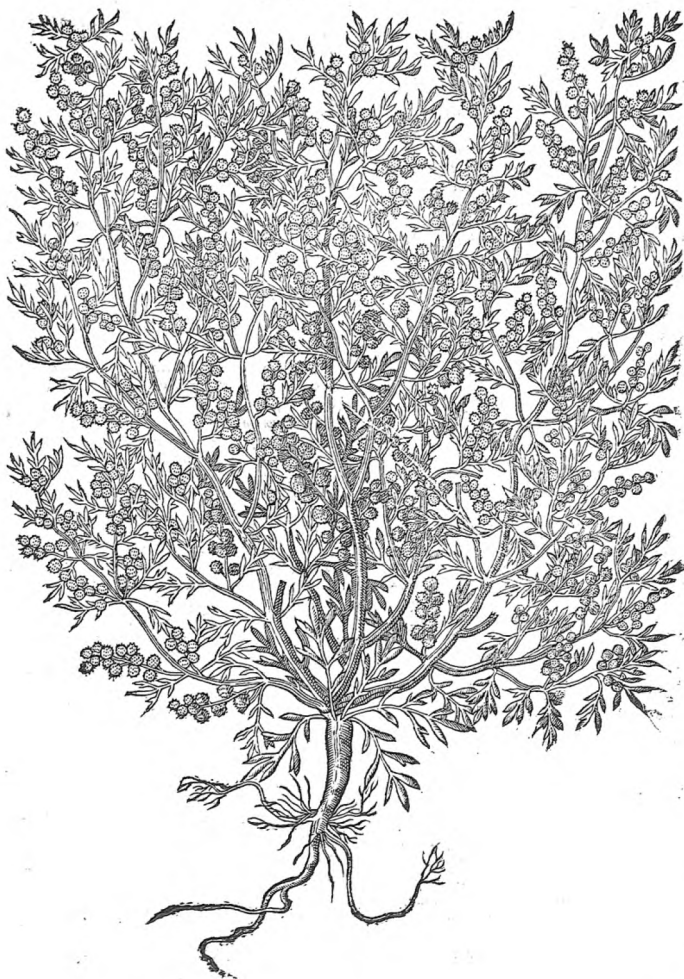
Brasvohi
 cor.

Ambrosia pusillus frutex est, tamofus, trium palmorum altitudine; foliis ruta, circa imum caulem exiguis: cauliculi feminibus, perinde quasi racemulis grauidi, qui nunquam florem pariunt, odore vinofo, suauis; radice tenui, sesquipedali. Coronantur ea Cappadoces. Vis eius reprimere, ac repellere, & illitu adstringere humores, qui in aliquam partem incumbunt.

Ambrosia
consid.

Et si planta, quam hic primo Slatim loco appinximus, genuinam, referat ambrosiam, adeo vt nihil in ea desiderari possit, non dicam tamen alteram, quam antea pro Ambrosia ostendimus, Ambrosiam, aut plantam illi congenerem non esse, cum & ipsa notis serè omnibus Ambrosiam referat. Quamobrem, haud fortasse aberraret, qui dixerit, alteram marem esse, alteram feminam; aut omnino congeneres esse plantas. Illam misit ad me Patauius Iacobus Antonius Corusius rei plantarie acerrimus indagator. Hanc ego mihi comparavi. Nanque parvis in locis se mihi obtulit inspicenda, praesertimq; secus mania arcis V'ipaci (locus enim is distat a Goritia circiter viginti millia passuum) inter durissimos la-

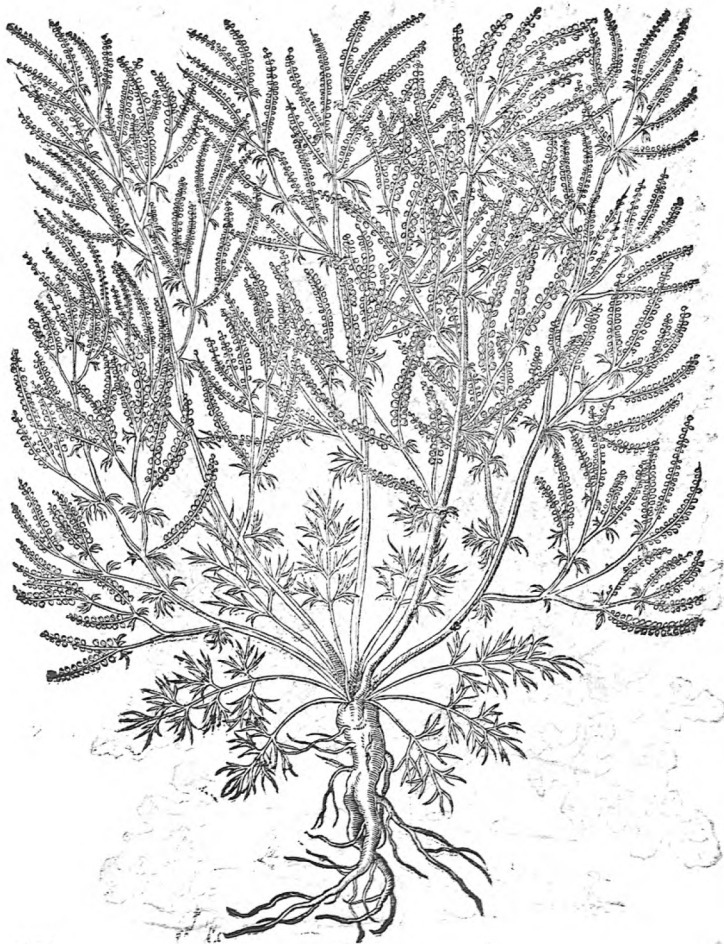
A M B R O S I A .

pidis orta. Cui cum inibi ex tempore obviam factus essem, eamque conspexissem, boryos modo, racemose semine refer-
tam, statim inclinavit animus, ut certò ducerem hanc esse Ambrosiam. Ea quævis a Dioscoride, & Galeno non alijs
representetur viribus, quàm ut reprimere, repellere, & illitu accipi ingere valeat humores, qui in aliquam partem delectan-
bunt; dicere tamen non poeta solum, sed plantarum quoque scriptores non contentendi, nulla alia de causa præstantissimam
hanc plantam a veteribus Ambrosiam fuisse vocatam, quàm quòd suo in cibis usu longevus faciat fabulatur. Ambrosie memi-
dit Plinius libro 27. cap. 4. ubi eam ipis verbis depinxit. Ambrosia vagi nominis est, & circa alias herbas fluctans, fructum
vnum habens densum, ramosum, tenuem, ferè palmorum, tertia parte radice brevior, folijs rursus circa inani caulem.
In ramulis semen est vis dependentibus, odore vinojo, qua de causa borys à quibusdam vocatur, ab alijs artemisia. Cor-
nanter illa Cappadoces. Vjus eius ad ea, que discuti opus sit, hæc Plinius. Ambrosie quoque facultates, sed quàm brevif-
simè, tradidit Galenus lib. 6. simplicium medicamentorum, sic inquit. Ambrosia cataplasmate imposita pira habet adstrin-
gens, ac repellentem. Ea ut Græcè *ἄμβροσια*, ita etiam Latine, & Italicè Ambrosia nominatur.

Ambrosia vi-
res ex Ga-
Nemna.

AMBROSIA ALTERA.

cap. 8. ubi eam in hunc modum descripsit. Botrys fruticosa herba est, luteis ramulis; semen circa totam nascitur folia cichorio similia. Invenitur in torquentium ripis. Medetur orthopnoicis. haëtens Plinius. Botrys itaque excaesicat, attenuat, incidit, expurgat, & aperit. Praestat eadem ad omnes peñoris, & thoracis affectus pituitosos, quinimo & suppuratos adiuuat, quinetiam asthmaticos, & suspitiosos, tum herba ipsa ex decocto dulcis radice pota, tum ipsius herba tantum decoctum pluribus diebus haustum, addito violaceo melle, aut saccharo. Turulenta expuentibus misicè auxiliatur. Id quod ego attestari possum: Herba ipsa recens facit quoque ad uteri dolores, si in calenti tegula Cretico vino irrorata calefiat, & uentri imponatur. Ideoque eadem una cum parthenio, & anthenidis floribus puerperarum cruciatibus auxiliatur, ubi simul omnia concisa in oleo limo in patella parumper coquantur, & deinde ex ovis gallinaceis excipiuntur, & simul miscantur, coquanturque quousque placentis formam referant, & calidi uentri superponantur. Est enim hoc praesentaneum auxilium. Suffiuntur eiusdem herba napoye utiliter femina ad menses ciendos, & mortuos fetus eiciendos. Herba ipsa arida uesibus interposita non solum cas à tincis uictur, sed odoratas quoque reddit. Cate- rium huius herbae, quod equidem legerim, non meminit Galenus in simplicium medicamentorum consis. Eius tamen facultates ex Dioscoride retulit Paulus libro 7. ubi sic inquit: Botrys, quam aliqui ambrosiam, alij artemisiam uocant, plantata est admodum odorata. Haec cum uno pota non nisi recta ceruice spirantibus, quos orthopnoicis appellant, auxiliatur. Ea Graecis Còpus, Latinis item Botrys dicitur: Italij, Botri; Germanis, Traben kraut, & Kratten kraut. Gallis, Tyment. Nomina.

Botrys vires
cy Paulo.

GERANIVM I.

